

PROEFTUIN KRIMPENERWAARD

PROEFTUIN TROTS OP DE KRIMPENERWAARD

IN EEN NOTENDOP

Nieuwe manieren ontdekken waarmee de landbouw onder veranderende omstandigheden kan blijven produceren. Adaptieve landbouw noemen we dat. Dan gaat het om meebewegen met de natuurlijke veerkracht van bodem, gewas en dier. Daarvoor onderzoeken we wat werkt en wat niet. Een korte samenvatting van de lopende experimenten, acties en resultaten.

SCHETSEN TRANSITIE KRIMPENERWAARD

Agrarisch landgebruik met meerwaarde, hoe ziet dat eruit en wat komt daar bij kijken? Op basis van interviews met stakeholders in het gebied, analyse van gegevens en ontwikkelingen in de sector zijn 9 perspectieven geschetst als denkrichting en inspiratie.

ACTIES / RESULTAAT

- Koppeling projecten aan perspectieven
- Uitwerking in boekje "Kies je eigen koers: Proeftuin Krimpenerwaard"
- Gebruikt in Projecten Passende koe, College van Rijksadviseurs Landschap en Mijn Koers

GRIP OP DRAAGKRACHT

Hoe kunnen we, zeker bij vernatting, de draagkracht van percelen verhogen t.b.v. beweiden en berijden van het perceel? We meten draagkracht en vochtgehalte, onderzoeken de effecten van grasrassen en weidemanagement en delen kennis met veehouders.

Raakt ook aan [Adaptief Weiden](#).

ACTIES / RESULTAAT

- 20 % dichtere grasmat bij 8 deelnemers, die hierdoor tot 6 weken eerder konden starten met beweiden
- Inzicht draagkracht eigen percelen bij deelnemers
- Experiment op 'hoog water perceel' bij KTC Zegveld laat betere draagkracht zien.

ADAPTIEF WATERMANAGEMENT (VERVOLG OP ONDERWATERDRAINAGE)

Wat is het effect van waterinfiltratie op bedrijfsvoering, bodemdaling, draagkracht en grasgroei? We ontdekken het op twee pilotbedrijven in de Krimpenerwaard met een waterinfiltratiesysteem.

Raakt ook aan [Grip op Draagkracht](#).

ACTIES / RESULTAAT

- 2 pilotbedrijven op ruim 3 ha grasland met 7.280 meter infiltratieslangen op 70 cm diepte
- Hoger peil in de zomer zorgt voor minder veenverbranding, mineraliseert daarmee bodemdaling
- Voordelen melkveehouder: betere draagkracht en grasgroei door minder vochtige bodem in voor- en najaar waardoor koeien en machines een paar weken eerder en later het land op kunnen.

VEENVERRIJKING MET KLEI

Klei kan zich binden aan de organische stof van veen en het daarmee beschermen tegen afbraak. We onderzoeken hoe dit werkt in het laboratorium en op experimenteervelden bij de boer. Wat is het effect op bodem, gewas en draagkracht?

Raakt ook aan [Grip op Draagkracht](#).

ACTIES / RESULTAAT

- Inzicht in aanvoer en logistiek omgeving en erf
- Experimenten aanwenden van klei m.b.v. meststrooier, baggerpomp en sleepslang
- Demodag onderzoek- en praktijk, film en RTV Krimpenerwaard-item.

ADAPTIEVE JONGVEE OPFOK

Hoe en waar kun je sturen op optimale groei en gezondheid van het kalf in de eerste bepalende maanden? Denk aan voeding, sociale interactie, waarmee het adaptief vermogen van de kalveren wordt vergroot.

Raakt ook aan [Passende Koe](#).

ACTIES / RESULTAAT

- Demo bij 3 melkveehouders in de Krimpenerwaard.
- Inzicht in onderlinge relatie tussen droogstand en opfokmethode op groei & ontwikkeling van kalf
- Veehouders meten, interpreteren gegevens en implementeren opgedane kennis
- Veehouders delen gegevens en ervaringen uit zichzelf met elkaar en willen verder.

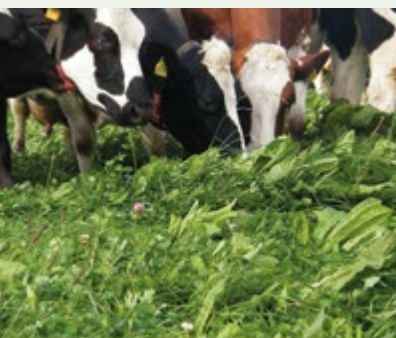
ADAPTIEF BEWEIDEN

Onderzoek naar het effect van verschillende beweidingssystemen op o.a. melk- en grasproductie, draagkracht, biodiversiteit en weidevogelbeheer. Hoe werkt weiden met een verhoogd grondwaterpeil?

Raakt ook aan Grip op Draagkracht.

ACTIES / RESULTAAT

- Systeemproof KTC Zegveld, Demodag en Pilot Beweiden bij hoog water
- Inzicht effect van beweidingssysteem (kurzrasen en roterend standweiden) en intensiteit (5 en 7.5 koeien/ha) op grasproductie, melkproductie en gehalten, grasbenutting, zodedichtheid en draagkracht, koegezondheid en biodiversiteit.

WEIDEBUFFET MET KRUIDEN

Kruiden dragen bij aan biodiversiteit. Maar hoe werkt het? We kijken naar verschillende (huidige) mengsels en de uitdagingen van het inzaaien en managen van kruiden in grasland, zoals welke bemesting ideaal is voor kruidenrijk grasland.

ACTIES / RESULTAAT

- Smalle weegbree in grasland kan beter tegen droogte, geeft minder lachgasemissie en bloeit langer, waardoor het langer voedsel levert voor insecten.
- Onderzoek op totaal 17 ha bij 13 melkveehouders toont goed resultaat bij geslaagde onkruidbeheersing.

NATTE TEELTEN

Experiment om te onderzoeken hoe natte teelten, zoals lisdodde een extra en lucratief perspectief voor melkveehouders kunnen bieden. En daarnaast ook bodemdaling kunnen afremmen.

ACTIES / RESULTAAT

- Zichtbaarheid van de experimenteervelden (zien is geloven)
- Monitoren van de verschillende natte teelten (o.a. ontwikkeling gewas en opbrengst)
- Monitoren van bodem en gewas (lisdodde) bij wel en niet afplaggen
- Vergelijk met onderzoeksresultaten natte teelten op KTC Zegveld (Veen, Voer en Verder fase 2)

DUURZAAMHEIDSDATA KRIMPENERWAARD

Om landbouw met toekomstwaarde vorm te geven is het nodig om te weten waar je staat en waar je heen wilt en kunt. Data helpen daarbij en vergroten inzicht. We verzamelen cijfers en feiten, vergelijken en analyseren om deelprojecten te verbinden en ondersteunen.

ACTIES / RESULTAAT

- Data analyse KringloopWijzer t.b.v. technische bedrijfsanalyses en verbinding met biodiversiteit
- Data verzamelen en analyseren m.b.t. ammoniak, bodemdaling, waterkwaliteit en kwantiteit, weidevogels, bodemparameters, drinkwater, drijfmest, bodemtemperatuur, landgebruik etc.
- Start 'data verwonderingen': wat valt op en wat kan dat betekenen voor de Krimpenerwaard?

ZON IN DE KRIMPENERWAARD

Hoe kunnen we zon inpassen in het Krimpenerwaardse landschap? Opstellen van Krimpenerwaard-specifieke selectiecriteria waaraan locaties moeten voldoen en opstellen lijst met kansrijke locaties.

ACTIES / RESULTAAT

- Bijeenkomst 'Zon in de Krimpenerwaard' t.b.v. selectiecriteria en selectie van geschikte locatie met technische en landschappelijke ontwerpen
- Workshop met medewerkers van de gemeente
- Presentatie 'Inpassen zon in de Krimpenerwaard' en een begeleidende notitie.

ADAPTIEVE DENKTANK EN BEELDBANK

Medewerkers van Vergunning & Handhaving en Ruimtelijke Ordening ondersteunen bij het ontwikkelen van richtlijnen, denkkaders en kennis over adaptieve landbouwontwikkelingen zodat zij in staat zijn goede afwegingen te maken bij de diversiteit aan aanvragen.

ACTIES / RESULTAAT

- Afstemmen met het traject voor de omgevingsvisie, voorbereiding bijeenkomsten loopt.

PASSENDE KOE

Wat vragen toekomstige ontwikkelingen van de koe en van de melkveehouder? Een zoektocht naar de koe die tegen een stootje kan en past bij Krimpenerwaardse melkveehouders.

Raakt ook aan [Adaptieve Jongvee opfok](#).

ACTIES / RESULTAAT

- Brainstorm met erfbetreders en Verrekijkerbijeenkomst met melkveehouders
- Meeste interesse naar passende koe binnen de perspectieven 'Toegevoegde waarde', 'Bio/100% gras', 'Lokaal produceren' en 'recreatie en zorg'.
- Werving deelnemers voor metingen op typisch Krimpenerwaardse bedrijven met meerdere koeienrassen/kruisingen.

MIJN KOERS

In het toekomstgerichte ontwikkeltraject Mijn Koers ontdekken/bepalen ondernemers wat bij hen past, welk ondernemersperspectief daarbij hoort en toetsten zij hun perspectief in hun omgeving. De deelnemers maken vervolgens een plan met concrete acties en stappen om hun doel te bereiken.

ACTIES / RESULTAAT

- Factsheet Mijn Koers
- Samenhang tussen projecten en Mijn Koers
- Werving deelnemers en 1e bijeenkomst Mijn Koers.

De Proeftuin Trots op de Krimpenerwaard is een initiatief van de gemeente Krimpenerwaard, ondersteund door de Provincie Zuid-Holland. De uitvoering is in handen van PPP-Agro Advies, het Louis Bolk Instituut en het Veenweiden Innovatiecentrum (VIC).